

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

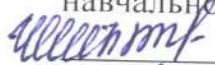
Кафедра _____

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інга Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої
освіти

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

026 Сценічне мистецтво

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Акторське мистецтво театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Сільченко Тетяна доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок
Попов Леонід доцент, народний артист України, доцент кафедри мистецтв театру ляльок

Викладачі: Неупокоев Руслан, професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Кафедра мистецтва театру ляльок, факультет театального мистецтва

(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри  (Сільченко Т. І.)
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
Доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка України  (Сільченко Т. І.)
(підпис)

25.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		денна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 3	3			
Семестр	V	VI		
Кількість кредитів - 12	6	6		
Загальний обсяг годин -360	180	180		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	6	6		
	Семінарські			
	Практичні			
	84	84		
	Індивідуальні			
	0,75	0,75		
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	89,25	89,25		
Вид підсумкового контролю	Залік	Іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Майстерність актора театру ляльок» призначена для студентів 3 курсів протягом V-VI семестрів, які навчаються за спеціалізацією: «Акторське мистецтво театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та вимагає від студента набуття та засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та фахових навичок, необхідних йому для творчої роботи в професійному театрі ляльок.

Мета навчальної дисципліни «Майстерність актора театру ляльок» полягає у формуванні світогляду та естетичного смаку студента, розвитку практичних умінь для самостійної роботи над п'єсою і роллю, створення сценічного образу з лялькою. Дисципліна спрямована на створення вистав з різними системами ляльок, поєднанням акторської природи з художньою формою ляльки, інтеграцією додаткових компонентів (вокалу, хореографії, руху, акробатики). Особливу увагу приділено відчуттю темпоритму, атмосфери, ансамблю та реалізації отриманих навичок у виставі перед глядачем.

Основні завдання навчальної дисципліни «Майстерність актора театру ляльок» передбачає наступні **завдання**:

- формування естетичного смаку, театральної культури та навичок колективної роботи;
- засвоєння теоретичного матеріалу про народних героїв Європи та вертеп, розуміння їх ролі у розвитку театру ляльок;
- опрацювання драматургії та принципів існування народного героя;
- практична робота у виставах з різними видами ляльок (вертепною, рукавичною, верховою, низовою, вивідною);
- розвиток уміння самостійно працювати над п'єсою, роллю, заданими обставинами та подіями;
- формування навичок голосової характеристики персонажа;
- відчуття жанрової цілісності, атмосфери, темпоритму та ансамблю вистави;
- набуття сценічного досвіду через показ вистави на глядача.

Передумови для вивчення:

- знання історії театру та театру ляльок, зокрема традиційних форм (вертеп, народні персонажі Європи, класичні типажі), що є основою для подальшої роботи над народним героєм та його сценічною природою;
- початкові навички колективної творчої діяльності, взаємодії в ансамблі, розуміння етичних і професійних норм роботи в театральному колективі;
- сформовані навички голосової техніки, чіткої артикуляції, варіативності голосу, що є основою для озвучення різних персонажів та створення голосової характеристики ляльки;
- опанування практичних умінь роботи з різними системами ляльок.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність до командної роботи, мотивації людей рухатися до спільної мети.

ПР22. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3 курс / V семестр:														

Тема 1. Народний театр Тема 1.1. Народна лялькова комедія. Витоки українського народного театру "Вертеп"		4					8							
Тема 1.2. Читка та ідейно-тематичний розбір п'єси "Вертеп" та ролі		2		6			10							
Тема 1.3. Виконавські прийоми у керуванні вертепною лялькою				6			10							
Тема 1.4. Оволодіння технікою роботи рукавичною лялькою				10			10							
Тема 1.5. Темпоритм та атмосфера вистави, ролі				4			6							
Тема 1.6. Робота над виставою "Вертеп"				52		0,75	40							
Тема 1.7. Сценічні компоненти вистави, жанрова цілісність, засоби виразності				6			5,25							
Всього за семестр	180	6		84	101,25	0,75	89,25							
<u>3</u> курс / <u>VI</u> семестр:														
Тема 2. Вистава з верховою лялькою Тема 2.1. Читка та ідейно-тематичний розбір п'єси		4		4			8							
Тема 2.2. Творчий шлях актора до образу		2		6			10							
Тема 2.3. Слово у виставі з верховою лялькою				4			10							
Тема 2.4. Пластична, голосова та психологічна трансформація актора через ляльку				2			6							

Тема 2.5. Сценічна атмосфера і темпоритмічне вирішення вистави				2			2							
Тема 2.6. Робота над виставою з верховою лялькою				60		0,75	50							
Тема 2.7. Художні компоненти сценічної постановки. Жанр				6			3,25							
Всього за семестр	180	6		84		0,75	89,25							
УСЬОГО	360	12		168		1,5	178,5							

4. Програма навчальної дисципліни

3 курс V семестр:

Тема 1. Народний театр

Основні поняття/ключові слова: театр ляльок, український вертеп, вертепна драма. Атмосфера. Жанр. Темпоритм ролі і вистави.

Рекомендована література:

Основна:

1. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірник / упоряд., вступ. ст., прим. і перекл. з нім. О. С. Чиркова. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
2. Зінов'єва Т. Автентичний український вертепний театр ХХ століття. Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство. 2008. Вип. 8. С. 3–12.
3. Курбас Л. Філософія театру. Харків ; Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво «Основи», 2022. 920 с.
4. Федас Й. Феномен українського вертепу. Етнічна історія народів Європи. 2002. Вип. 13. С. 34–37.
5. Франко І. Я. Нові матеріали до історії українського вертепу. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1983. Т. 38. С. 378–402.

Додаткова:

1. Єфремов С. Монолог із лялькою як спеціальний тренаж у вихованні лялькаря. Київ : Веселка, 2015. 56 с.

2. Неупокоев Р. В. Екзистенціальні особливості естрадного номеру із лялькою. Культурологічна думка. 2019. № 14. С. 205–215.
3. Неупокоев Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності. Науковий вісник КНУТКіТ. 2018. Вип. 23. С. 27–34.
4. Неупокоев Р. В. Сценічний трюк як інструмент створення глядацького враження. Науковий вісник КНУТКіТ. 2024. Вип. 35. С. 28–33.
5. Овчієва Л. П. Роль словесно-пластичних засобів виразності у сценічному втіленні «Різдвяного вертепу» у постановці Леся Курбаса. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2025. Вип. 16. С. 128–134.
6. Пашкевич М. Ю. Карнавальність як феномен сучасної культури та суспільно-культурного життя. Культура і сучасність. 2018. № 2. С. 16–21.
7. Федас Й. Вертеп і «Козак Мамай». Етнічна історія народів Європи. 2000. Вип. 4. С. 13–16.
8. Федас Й. Персонажі вертепу: Запорожець. Етнічна історія народів Європи. 2004. Вип. 17. С. 21–31.
9. Федас Й. Фольклорний театр і обряд. Етнічна історія народів Європи. 2001. Вип. 8. С. 14–17.

Тема 1.1. Народна лялькова комедія. Витоки українського народного театру «Вертеп» (лекційна робота).

Лекція №1. Український вертеп. Народний театр і ритуал: обрядові витоки. Розповсюдження, специфіка. Соціальна функція українського вертепу. Дослідники вертепу І. Франко, Є. Марковський, В. Перетц, М. Возняк. Споріднені до вертепу форми – батлейка і шопка.

Лекція №2. Особливості вертепної драми, будова, стилістика. Сучасний український вертеп. Традиції, зв'язок народного театру з усною творчістю.

Лекція №3. Вертеп: структура, драматургія, образна система. Біблійні персонажі. Народні комічні персонажі: світські герої. Показ фото і відео матеріалів: перегляд вертепів сучасних театрів ляльок країни.

Лекція №4. Європейські традиції народного театру. Виникнення ляльки рукавички, її значення, розповсюдження. Народні герої Європи: Пульчинела в

Італії, Полішинель у Франції, Дон Крістабаль у Іспанії, Пікельгерінг у Голандії, Вольте у Бельгії, Панч у Англії, Кашпарек у Чехії, Каспер та Гансвурст у Німеччині, Копельняк у Польщі, Яе Классен в Нідерландах, Петрушка в Росії, Карагьоз в Туреччині.

Тема 1.2. Читка та ідейно-тематичний розбір п'єси «Вертеп» та ролі (лекційна та практична робота).

Лекція №5. Використання народних традицій у сучасному театрі ляльок. Художній образ. Сюжети. Імпровізаційність як метод у роботі актора-лялькаря.

Лекція №6. Знайомство з вертепною лялькою, її різновидами. Образотворча динамічна можливість ляльки. Значення вертепної ляльки, її характер, темпоритм. Будова ляльки-рукавички. Способи водіння. Різновиди рукавичної ляльки; ускладнена механіка; п'ятачкова, маппет-ляльки, ляльки-гібриди тощо. Принципи керування.

Знайомство з п'єсою. Аналіз запропонованих обставин, фактів і подій. Визначення теми, художньої ідеї, надзавдання, наскрізної дії, системи образів, жанру та стилю п'єси. Архітектоніка п'єси, поділ на шматки та події, аналіз епізодів, визначення поштовхових запропонованих обставин. Визначення конфлікту. Партитура дії тощо.

Тема 1.3. Виконавські прийоми у керуванні вертепною лялькою (практична робота).

Принцип існування ляльки у сценічному просторі. Освоєння основних принципів управління лялькою. Характер і характерність персонажу. Голосова характеристика героя.

Тема 1.4. Оволодіння технікою роботи рукавичною лялькою (практична робота).

Освоєння основних принципів управління лялькою. Комплекс рухів: головою, руками і тулубом, хода, присідання, стрибки, повороти тощо. Техніка роботи ляльки з реквізитом; пошуки характерності; голосова характеристика персонажу.

Тема 1.5. Темпоритм та атмосфера вистави, ролі (практична робота).

Виникнення атмосфери, її розвиток; внутрішня динаміка атмосфери. Роль музики у створенні атмосфери. Узгодження темпоритмічного малюнку персонажу із загальним ритмом вистави.

Тема 1.6. Робота над виставою "Вертеп" (практична та індивідуальна робота).

Створення образу з лялькою (вертепною або рукавичкою). Особливість ансамблю. Жанрова і динамічна можливість ляльки. Існування персонажу в музичних епізодах. Побудова діалогу з іншими персонажами вистави. Етюдна робота з вертепною (рукавичною) лялькою на основі драматургічного матеріалу. Демонстрація вистави.

Тема 1.7. Сценічні компоненти вистави, жанрова цілісність, засоби виразності (практична робота).

Органічне поєднання створеного актором образу з хореографією, вокалом, сценічним рухом, ексцентрикою, акробатикою, пантомімою тощо. Костюм і грим. Відчуття жанрової цілісності та органічне поєднання всіх компонентів вистави у повних прогонах. Музичні, світлові та технічні репетиції.

3 курс VI семестр:

Тема 2. Вистава з верховою лялькою

Основні поняття/ключові слова: Атмосфера. Жанр. Темпоритм ролі і вистави.

Надзавдання персонажу. Наскрізна дія. Зерно ролі. Конфлікт. Архітектоніка п'єси.

Рекомендована література:

Основна:

1. Сільченко Т. І. Символ, знак, метафора пластичного жесту рук крізь призму філософії. Культурологія та соціальні комунікації. Харків, 2022. С. 272–274.
2. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок : посібник. Львів, 2009. 64 с.
3. Фесенко С. Я. Школа лялькаря: від тренінгу до образу з лялькою. Харків : ПромАрт, 2019. 129 с.

4. Brecht B. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. M. Silberman, S. Giles, T. Kuhn. London : Bloomsbury Academic, 2019. 392 p.
5. Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
6. Craig E. G. On the Art of the Theatre / ed. Franc Chamberlain. London : Routledge, 2008. 192 p.
7. Maksymiak A. Aktor. Lalka. Przestrzeń. Propedeutyka teatru lalek. Wrocław : Akademia Sztuk Teatralnych, 2023. 216 p.

Додаткова:

1. Бучма О. Є. Сучасна планшетна лялька як трансформація старовинної ляльки бунраку: до проблеми професійно-творчого опанування. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 25. С. 215–222.
2. Мельник І. І. Моноакт у системі виховання актора театру ляльок : методична розробка. Київ : Сталь, 2019. 20 с.
3. Сільченко Т. І. Освоєння театральної ляльки відкритого типу : методичний посібник. Київ : Ліра-К, 2023. 114 с.
4. Сільченко Т. І. Пластика рук як засіб виразності у театрі ляльок: особливості використання. Київ, 2023. 20 с.
5. Сільченко Т. І. Пластична підготовка рук актора для роботи з лялькою : методичні рекомендації. Київ : Ліра-К, 2022. 36 с.

Тема 2.1. Читка та ідейно-тематичний розбір п'єси (лекційна, практична робота).

Лекція №1. Актуальність п'єси. Автор та назва твору. Жанр твору. Розбір п'єси. Тема п'єси. Ідея твору. Проблематика.

Лекція №2. Аналіз запропонованих обставин, фактів і подій. Визначення художньої ідеї, надзавдання, наскрізної дії, системи образів, жанру та стилю п'єси. Художні образи.

Лекція №3. Архітектоніка п'єси, поділ на шматки та події, аналіз епізодів, визначення поштовхових запропонованих обставин. Визначення конфлікту. Партитура дії тощо.

Лекція №4. Характеристика головних героїв: їхні риси, зміни, символіка. Конфлікт. Особливості композиції. Мова та стиль. Мовні засоби: діалоги, монологи, гумор, іронія, символи тощо.

Тема 2.2. Творчий шлях актора до образу (лекційна та практична робота).

Лекція №5. Сценічний образ. Художнє втілення персонажа. Не копія, а інтерпретація. Розбір персонажу: створення біографії персонажу, його соціально-психологічна характеристика, мотивація, внутрішні конфлікти. Лінія дії, аналіз завдань персонажу, його життя поза сценою. Надзавдання персонажу. Наскрізна дія. Зерно ролі. Конфлікт.

Лекція №6. Пошук внутрішнього виправдання. Логіка дій. Втілення образу: жести, міміка, пластика, голов. Темпоритм персонажа. Емоційне наповнення.

Тема 2.3. Слово у виставі з верховою лялькою (практична та індивідуальна робота).

Робота над словом, словесна дія. Підтекст, темп, ритм, тон. Внутрішній монолог. Дієвість мовної паузи. Мовні пристосування у роботі з верховою лялькою. Тембральна характеристика персонажу у мовних та музичних епізодах вистави.

Тема 2.4. Пластична, голосова та психологічна трансформація актора через ляльку (практична робота).

Уміння швидко перебудовувати свій психофізичний апарат (розум і тіло) у роботі з лялькою. Самостійний пошук мовної і пластичної характеристики свого персонажу, використовуючи попередньо придбані навички з майстерності роботи з лялькою та їх поєднання з маскою художньої ляльки. Техніка ведення діалогу у роботі актора з лялькою. Пластичні рухи ляльки, засновані на підґрунті характеру і характерності образу тощо. Фіксація психологічної та пластичної характеристик персонажу.

Тема 2.5. Сценічна атмосфера і темпо-ритмічне вирішення вистави (практична робота).

Робота над темпоритмом ролі. Виникнення атмосфери, її розвиток; внутрішня динаміка атмосфери. Роль музики у створенні атмосфери. Узгодження темпоритмічного малюнку персонажу із загальним ритмом вистави.

Тема 2.6. Робота над виставою з верховою лялькою (практична та індивідуальна робота).

Пластичні пристосування до верхової ляльки, вважаючи її властивості і можливості. Характерність персонажу: словесна, пластична, внутрішня. Пошук, свобода, експеримент у мізансценах, образі, характері персонажу. Етюди з лялькою. Мізансценування сцен. Поєднане практичне втілення на майданчику навичок майстерності роботи з лялькою. Зведення і поєднання всіх сцен. Прогін вистави. Демонстрація вистави.

Тема 2.7. Художні компоненти сценічної постановки. Жанр (практична робота).

Органічне поєднання створеного актором образу з хореографією, вокалом, сценічним рухом, ексцентрикою, акробатикою, пантомімою тощо. Костюм і грим. Відчуття жанрової цілісності та органічне поєднання всіх компонентів вистави у повних прогонах. Музичні, світлові та технічні репетиції.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Майстерність актора театру ляльок» - словесний (лекція, пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (вправи, практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Народний театр.	Ознайомитись з виникненням і розповсюдженням ляльки петрушки; знати народних героїв театру ляльок Європи, їх значення у розвитку мистецтва театру ляльок; вивчити анатомію ляльки-рукавички; ознайомитися з принципом керування різними видами рукавичної ляльки.	Практичний показ	25
Тема 2. Вистава з верховою лялькою	Дослідження предмету або фактури та його оживлення. Робота над комплексом рухів тренажних вправ з тростинною лялькою; створення етюдів. Виготовлення етнічної маски та пласкої ляльки. Креслюнок тростинної ляльки.	Практичний показ	25

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу, термінологічна точність та лаконічний виклад своїх думок. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація лідерських навичок у роботі із виконавцями.	21-30
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, роботу із літературним матеріалом та джерелами виконано недостатньо якісно, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями.	11-20
Практичну і теоретичну роботу не виконано вчасно, через відсутність організації робочого процесу чи через відсутність самого процесу	0-10

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав програму дисципліни та індивідуальний план роботи. Продemonстрував високий рівень виконавської майстерності, творчої самостійності та професійного мислення. Впевнено володіє технікою роботи з низовою/вивідною лялькою та різними системами театральних ляльок, органічно поєднує рух, пластику, голос, слово, музику й інші засоби сценічної виразності. Самостійно створює та реалізує художній образ, ефективно використовує темпоритм, атмосферу, внутрішній монолог, імпровізацію та трансформацію. Демонструє жанрову цілісність, сценічну виразність і здатність до творчого експерименту. Під час показу аргументовано обґрунтовує власні художні рішення, демонструє професійну рефлексію та здатність до самоаналізу.	90-100

Програму дисципліни виконано повністю. Здобувач демонструє достатній рівень виконавської майстерності, володіє технікою роботи з лялькою та основними засобами сценічної виразності. Практичні завдання виконано якісно, образ персонажа сформовано послідовно, однак окремі пластичні, мовні, темпоритмічні або сценічні рішення потребують удосконалення. Здатний застосовувати набуті навички під час роботи над виставою та етюдами.	82-89
Основні завдання дисципліни виконано. Здобувач володіє базовими професійними навичками роботи з театральною лялькою, демонструє достатній рівень сценічної дії, пластики та голосу. Виконує практичні завдання, проте допускає окремі неточності у техніці маніпулювання, характерності персонажа, темпоритмі, взаємодії з партнером або сценічному вирішенні. Творчі рішення реалізує з окремими труднощами	74-81
Програму дисципліни виконано частково. Здобувач має труднощі у володінні технікою роботи з лялькою, побудові сценічного образу, використанні голосу, пластики, темпоритму та інших засобів сценічної виразності. Недостатньо самостійно застосовує набуті навички, потребує постійного методичного керівництва. Практичні роботи та сценічні покази містять суттєві недоліки.	64-73
Виконано мінімальний обсяг програмних завдань. Здобувач демонструє початковий рівень виконавської майстерності, недостатньо володіє технікою маніпулювання театральною лялькою та засобами сценічної виразності. Виконання етюдів і сценічних завдань потребує значного доопрацювання, а реалізація творчих рішень можлива переважно за допомогою викладача..	60-63
Програму дисципліни не виконано або виконано не в повному обсязі. Практичні завдання не виконано або виконано на незадовільному рівні. Здобувач не продемонстрував необхідного рівня володіння технікою роботи з театральною лялькою, сценічною дією та засобами художньої виразності. Етюдні або виставні роботи не представлені чи не відповідають вимогам дисципліни.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

__3__ курс / __V__ семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи	Сума балів
T 1	
100	100

3 курс / VI семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи	Сума балів
T 2	
100	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
------------------------------------	------------------------------	------------------------	------------------------------

90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

8. Рекомендована література

1. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірник / упоряд., вступ. ст., прим. і перекл. з нім. О. С. Чиркова. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
2. Бучма О. Є. Сучасна планшетна лялька як трансформація старовинної ляльки бунраку: до проблеми професійно-творчого опанування. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 25. С. 215–222.
3. Єфремов С. Монолог із лялькою як спеціальний тренаж у вихованні лялькаря. Київ : Веселка, 2015. 56 с.
4. Зінов’єва Т. Автентичний український вертепний театр ХХ століття. Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство. 2008. Вип. 8. С. 3–12.
5. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський ; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; ред. М. Москаленко. Харків ; Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво «Основи», 2022. 920 с.
6. Мельник І. І. Моноакт у системі виховання актора театру ляльок : методична розробка. Київ : Видавництво «Сталь», 2019. 20 с.

7. Неупокоев Р. В. Екзистенціальні особливості естрадного номеру із лялькою. Культурологічна думка. 2019. № 14. С. 205–215.
8. Неупокоев Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2018. Вип. 23. С. 27–34.
9. Неупокоев Р. В. Сценічний трюк як інструмент створення глядацького враження. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 35. С. 28–33.
10. Овчієва Л. П. Роль словесно-пластичних засобів виразності у сценічному втіленні «Різдвяного вертепу» у постановці Леся Курбаса. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2025. Вип. 16. С. 128–134.
11. Пашкевич М. Ю. Карнавальність як феномен сучасної культури та суспільно-культурного життя. Культура і сучасність. 2018. № 2. С. 16–21.
12. Сільченко Т. І. Освоєння театральної ляльки відкритого типу : методичний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 114 с.
13. Сільченко Т. І. Пластика рук як засіб виразності у театрі ляльок: особливості використання : методична розробка зі спеціального курсу з дисципліни «Майстерність актора театру ляльок». Київ, 2023. 20 с.
14. Сільченко Т. І. Пластична підготовка рук актора для роботи з лялькою : методичні рекомендації. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 36 с.
15. Сільченко Т. І. Символ, знак, метафора пластичного жесту рук крізь призму філософії. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Харків, 17–18 листоп. 2022 р. Харків, 2022. С. 272–274.
16. Федас Й. Вертеп і «Козак Мамай». Етнічна історія народів Європи. 2000. Вип. 4. С. 13–16.
17. Федас Й. Композиція вистав лялькового вертепу. Етнічна історія народів Європи. 2000. Вип. 6. С. 23–28.
18. Федас Й. Персонажі вертепу: Запорожець. Етнічна історія народів Європи. 2004. Вип. 17. С. 21–31.

- 19.Федас Й. Феномен українського вертепу. Етнічна історія народів Європи. 2002. Вип. 13. С. 34–37.
- 20.Федас Й. Фольклорний театр і обряд. Етнічна історія народів Європи. 2001. Вип. 8. С. 14–17.
- 21.Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок : посібник. Львів, 2009. 64 с.
- 22.Фесенко С. Я. Школа лялькаря: від тренінгу до образу з лялькою : посібник / Світлана Фесенко ; М-во культури України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського, Театр. ф-т, Каф. майстерності актора та режисури театру анімації. Харків : ПромАрт, 2019. 129 с.
- 23.Франко І. Я. Нові матеріали до історії українського вертепу. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1983. Т. 38. С. 378–402.
- 24.Brecht B. Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic / ed. M. Silberman, S. Giles, T. Kuhn. London : Bloomsbury Academic, 2019. 392 p.
- 25.Brook P. The Empty Space. London : Penguin Classics, 2008. 160 p.
- 26.Craig E. G. On the Art of the Theatre / ed. Franc Chamberlain. London : Routledge, 2008. 192 p.
- 27.Maksymiak A. Aktor. Lalka. Przestrzeń. Propedeutyka teatru lalek. Wrocław : Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie, Filia we Wrocławiu, 2023. 216 p..

9. Інформаційні ресурси

1. Видання кафедри мистецтва театру ляльок КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого
<https://knutkt.edu.ua/struktura/fakultet-teatralnoho-mystetstva/kafedra-mystetstva-teatru-lialok/vydannia-kafedry-mystetstva-teatru-lialok/>
2. Закон України «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про вищу освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого <https://knutkt.edu.ua/>

5. Invitation to BUNRAKU. History of Bunraku.
<http://www2.ntj.jac.go.jp/unesco/bunraku/en/doll/index.html>
6. Miuki Mikado. Виртуальна Японія. URL:
<http://miuki.info/2011/02/yaponskij-tradicionnyj-kukolnyj-teatr-bunraku/>
7. UNIMA – Union Internationale de la Marionnette. <https://www.unima.org>